

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en Omstreken
Jaargang 18 september 2009 Nummer 3

Ten geleide

Wanneer u, gebruid en wel, terug bent gekeerd van een welverdiende vakantie, zal het u een genoegen zijn dit blad door te lezen. Kijkt u maar eens in de inhoudsopgave, dan zult u moeten erkennen dat het de redactie geen moeite teveel is geweest het blad te vullen met interessant materiaal. Ter gelegenheid van Koninginnedag werd ons bestuurslid Joke Sickmann benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. In dit nummer leest u er meer over. Naast de gebruikelijke aankondigingen van lezingen en bijeenkomsten die (let op) gehouden zullen worden in De Til te Leusden-Centrum, en een enkele keer in het gemeentehuis van Ede, en vanaf 2010 in het Kerkelijk Centrum De Brug te Amersfoort, wordt u op de hoogte gebracht van de inhoud van een aantal notariële en transportakten.

Geheel nieuw is deze keer de rubriek 'Stel je voor ...' Het was al langer een wens van de redactie om in navolging van enkele andere NGV-afdelingen een rubriek op te nemen waarin nieuwe leden zich voorstellen. De redactie prijst zich gelukkig de eerste groep aan u voor te kunnen stellen en waardeert het zeer dat alle ondervraagden bereid waren hun verhaal te doen. Er zijn nog twee zaken die uw aandacht vragen: u kunt zich nog opgeven voor de cursus oud schrift. Heeft u nog een vraag voor de spreker van 13 oktober, de heer Wil Schackmann, over de kolonistenfamilies? Zie hiervoor ook ons vorige nummer. De redactie wenst u veel leesplezier.

Werkgroep Lezingen & Activiteiten

Afdelingsbijeenkomsten

De schoolvakanties zitten er weer op, de dagen gaan al korten en dus komt er meer tijd voor het uitoefenen van onze hobby. Het afdelingsbestuur nodigt onze leden en belangstellenden van harte uit voor de hierna genoemde bijeenkomsten.

Locatiewijziging!

Alle bijeenkomsten in het najaar van 2009 vinden plaats in de

Danszaal van het Jongerencentrum De Til

Hamersveldseweg 30, 3833 GR in Leusden-Centrum

Ruime parkeergelegenheid voor en achter het gebouw

Alle middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.00 uur en 's avonds vanaf 19.00 uur zodat u in de gelegenheid bent met de leden van het bestuur of andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening en kunnen verkregen worden bij de bar in de danszaal.

De PR-medewerkers van onze afdeling verzorgen een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

Datum Zaterdag 19 september 2009 De Til

Tijd 14.00 tot 16.00 uur

Onderwerp Contactmiddag - Wat hebben de NGV afdeling Amersfoort en Omstreken

en het Verenigingscentrum te Weesp u te bieden?

Standhouders NGV Verenigingscentrum, Genealogie Interessegroep van de HCC, NGV afdeling Amersfoort en Omstreken

Op deze contactmiddag zullen onze afdeling en een aantal diensten van de vereniging vertegenwoordigd zijn. Er komen medewerkers van het Verenigingscentrum met hun pc's met daarop diverse zoekbestanden zoals een geautomatiseerde catalogus. Die heeft een goede ingang op meer dan 15.000 boeken met onderwerpen variërend van genealogieën tot kadastrale atlanten, van streekgeschiedenis tot encyclopedie en van kwartierstaat tot archiefinventaris. Ook is er een index van circa 2500 boeken met kwartierstaten en genealogieën, ruim 550.000 overlijdensadvertenties en meer dan een half miljoen bidprentjes. Verder is er een toegang op de omvangrijke zegelcollectie. Ruim 2700 zegels zijn digitaal toegankelijk gemaakt en kunnen op het scherm worden bekeken. De index op een deel van de heraldische boeken en tijdschriften is het afgelopen jaar uitgebreid. Men kan nu niet alleen zoeken op naam, maar ook op wapenbeschrijving en bijzonderheden. Natuurlijk moeten we niet vergeten de catalogus van periodieken en tijdschriften met circa 1900 titels te noemen. De digitalisering hiervan is nog in volle gang. Mogelijk kan er nu al in de samenvattingen gezocht worden op naam, plaats, onderwerp en auteur.

Uiteraard kunnen op deze dag de waardevolle kiezerslijsten (adresboeken met de namen, adressen, geboortedata en -plaatsen van alle kiezers uit Amsterdam, Den Haag en Utrecht) worden getoond. Voor belangstellenden kunnen uit genoemde digitale bestanden kopieën worden gemaakt.

Omdat – het is hiervoor al aangegeven – de digitale ontwikkelingen binnen het Verenigingscentrum in volle gang zijn, is het op dit moment moeilijk aan te geven, wat er allemaal te raadplegen is. De hier gepresenteerde omschrijvingen zijn daarom zeker niet volledig. Des te meer redenen voor u om eens bij ons Verenigingscentrum langs te gaan.

In verband met de verder gaande samenwerking tussen NGV en HCC wordt voortaan een stand bemand door twee bestuursleden van HCC!genealogie IG (Hobby Computer Club). Zij kunnen informatie verstrekken over gangbare genealogische computerprogramma's en behulpzaam zijn bij het publiceren van genealogische gegevens.

Onze afdeling Amersfoort en Omstreken presenteert zich met informatiestands van de PR (Public Relations) – bemand door Joke Sickmann en Jeanne Peterse – en van onze webmaster (beheerder van de afdelingswebsite) Jan Roggenkamp. Voorts zal een stand worden ingericht met een kleine greep uit de afdelingsbibliotheek. Zoals u weet, kunnen onze leden uit deze bibliotheek gratis boeken lenen. Voor de bibliotheekcatalogus en de uitleencondities verwijzen wij naar de afdelingswebsite:

<http://amersfoorteo.ngv.nl/index.html>.

Verder zullen de aanwezige afdelingsbestuurders u gaarne te woord staan. Heeft u problemen van genealogische aard, breng dan uw gegevens mee. Door uitwisseling van ervaringen komt u dichterbij het doel een complete genealogie op te bouwen. Indien u zelf uw gegevens zou willen exposeren, laat dat even weten aan Hans Faber (zie colofon) en we proberen ruimte voor u te reserveren.

Datum Donderdag 1 oktober 2009 Ede

Tijd 20.00 tot 22.00 uur (vanaf 19.30 uur ontvangst met koffie/thee)

Plaats Gemeentehuis van Ede

Gemeentearchief, Bergstraat 4, 6711 DD Ede

Onderwerp De digitale zoekmogelijkheden bij het archief

Gastheer Dhr. Peter van Beek, directeur van het Gemeentearchief van Ede

Het Gemeentearchief van Ede is deze avond opnieuw geopend voor onze leden en onze gasten. Ditmaal staat de avond in het teken van de zoekmogelijkheden in digitale bestanden bij het gemeentearchief.

Tijdens deze avond zullen meerdere medewerkers van het gemeentearchief u bijpraten over de laatste ontwikkelingen. Zo krijgt u informatie over de vernieuwde website van het gemeentearchief. Daarnaast zal getoond worden hoe het archiefbeheerssysteem werkt en hoe hierin kan worden gezocht. Ook krijgt u alvast een voorproefje van het programma van de Landelijke Open Archiefendag op zaterdag 17 oktober. Het thema van die dag is de persoonsregistratie met als uitgangspunt de diversiteit aan registraties in het gemeentearchief. De geschiedenis van enkele personen zal gestaafd worden door diverse bronnen.

Verder kunt u op een informele wijze contacten leggen en kennismaken van de Edese en Scherpenzeelse archieven. Desgewenst laten de archiefmedewerkers u een kijkje nemen achter de schermen van het gemeentearchief.

Voor meer informatie over deze avond kunt u vooraf per e-mail contact opnemen via: gemeentearchief@ede.nl. Ook kunt u vanaf half september eens kijken op de website van het archief voor verdere invulling van het programma: www.ede.nl/gemeentearchief.

Datum Dinsdag 13 oktober 2009 De Til

Tijd 20.00 tot 22.00 uur

Onderwerp Amersfoortse wezen naar de Drentse proefkoloniën

Inleider Dhr. Wil Schackmann

Bij het woord 'kolonie' denkt men al snel aan een ver land aan de andere kant van de aardbol. Maar vanaf 1818 worden 'kolonisten' (arme gezinnen en zwervers) uit het hele land naar zuidwest-Drenthe gestuurd, ook uit Amersfoort, Wageningen en Harderwijk. Met financiële steun van hun beter gesitueerde plaatsgenoten worden zij in Drenthe in de gelegenheid gesteld een nieuw bestaan op te bouwen in de aldaar opgerichte koloniën Frederiksoord, Wilhelminaoord en Willemsoord.

Wil Schackmann schreef daarover het boek: *De proefkolonie, vlijt, vaderlijke tucht en het weldadig karakter onzer natie*. Daarin weet hij, dankzij het archief van de Maatschappij van Weldadigheid, heel dichtbij de eerste bewoners van deze koloniën te komen. Hij volgt hun belevenissen van dag tot dag en beschrijft hun gevoelens als gevolg van de 'weldadigheid' die ze moeten ondergaan. Het Historisch Nieuwsblad schrijft: "Het komt niet vaak voor dat een historicus het leven van gewone mensen uit de tijd vóór de twintigste eeuw kan beschrijven. Daarom is Schackmann's boek buitengewoon waardevol."

Deze avond zal hij over deze Drentse armenkoloniën vertellen. Hij zal het leven en de ontwikkelingen op de kolonie illustreren met verhalen over kolonisten uit de omgeving van Amersfoort. Over de Amersfoortse kolonist Metz, die een oude gewoonte aalmoezen te vragen maar niet van zich af kon zetten en daarom werd weggestuurd, over de Harderwijker Dirk Klaver, die een 'brave werker' is maar wiens zoon verkering krijgt met de dochter van een opstandige Amsterdamse kolonist en dan betrokken raakt bij oproer en de spinbaas voor 'een bloedzuiger, een bloedhond en dergelijke' uitmaakt, over een 42-jarige vrouw die door het Armbestuur van de Nederlands Hervormde Gemeente in Wageningen is geplaatst en die op de weg van de kolonie naar Steenwijk door een onbekende man 'onder allerlei beloften, tot onzedelijke gemeenschap is verleid'.

In de afgelopen maanden heeft Schackmann samen met ons afdelingsbestuur onderzoek gedaan naar dertig weeskinderen die tussen 1820 en 1855 door het Amersfoortse Burgerweeshuis als 'ingedeelden' in de kolonie zijn geplaatst. Deze avond worden de resultaten van dat onderzoek bekend gemaakt. Het gaat hierbij onder andere om 'wees'-kinderen met namen als: Bosterdijk, Diekema, Van Diermen, Den Dolder, Doornbos, Geijtenbeek, De Goede, Hamilton, Harskamp, Van Heerd, Van der Heuvel, Van der Hoek, Van der Hoeven, Horst, Van den Oudalder, Ro(o)zendaal, Sicking, Simons, Van der Velde, Van Veldhuizen, Vermeulen, Walbloem, Wels en Van Zijl.

Zit hier een bekende naam uit uw kwartierstaat bij of zijn er familieleden bij de Maatschappij van Weldadigheid ingedeeld geweest, dan komt uw familie mogelijk ter

sprake.

Wilt u meer weten over een persoon uit uw voorgeslacht die een bewoner van de vrije koloniën is geweest, dan kunt u dit per e-mail of post melden aan Hans Faber (zie colofon). De spreker zal proberen over deze voorouder tijdens de lezing iets te vertellen.

Datum Zaterdag 31 oktober 2009 De Til

Tijd 14.00 tot 16.00 uur

Onderwerp Computergenealogie

Wie belangstelling heeft voor het gebruik van de computer bij zijn hobby is welkom op deze werkmiddag. Er zullen verschillende pc's met genealogieprogramma's aanwezig zijn. Zo zijn er onder andere vertegenwoordigers van de genealogische programma's GENSDATAPRO, Aldfaer en PRO-GEN aanwezig die u deskundig kunnen bijstaan en adviseren. Deze bijeenkomst is bedoeld om u kennis te laten maken met verschillende genealogische programma's en om samen verder te komen door elkaar te helpen bij het oplossen van grote en kleine computerproblemen.

Datum Dinsdag 24 november 2009 De Til

Tijd 20.00 tot 22.00 uur

Onderwerp Afdelingsledenvergadering met aansluitend een lezing

De agenda voor deze afdelingsledenvergadering en het verslag van de vorige zijn te vinden op internet: <http://amersfoorteo.ngv.nl>.

De stukken liggen vóór aanvang van de vergadering eveneens ter inzage. Meerdere exemplaren hiervan zijn beschikbaar. De afdelingsledenvergadering wordt gehouden voorafgaande aan de Algemene Vergadering van de NGV op zaterdag 28 november aanstaande in Utrecht, waar onze afdelingsafgevaardigde en/of plaatsvervangend afdelingsafgevaardigde onze afdeling zal/zullen vertegenwoordigen. Agendapunten van en eventueel stemgedrag tijdens de Algemene Vergadering van de NGV zullen worden voorbesproken en besloten in de afdelingsledenvergadering.

Na een korte pauze volgt een lezing.

Onderwerp Zegels; Een schatkamer gaat open

Inleider Dhr. Dick van Wageningen

Dick van Wageningen, medewerker studiezaal van Archief Eemland, zal u deze avond meenemen op een ontdekkingsstocht door de eeuwen heen. Een schatkamer van Archief Eemland gaat open: zegels!

Nieuwsgierig naar de herkomst van zegels? De heer Van Wageningen zal u deze avond inwijden in de geschiedenis van de sigillografie (zegelkunde) in het algemeen. Hij wil ingaan op de functie van het zegelen, waar komen zegels vandaan en wat is de waarde ervan voor ons als genealoog. Hij staat natuurlijk ook stil bij de bijzondere zegels die het Archief Eemland in bewaring heeft.

Elk zegel heeft duidelijke kenmerken. Zegels van afzonderlijke families vertonen soms veel overeenkomsten. Hierdoor zijn familierelaties aan te tonen terwijl de gevoerde achternamen totaal van elkaar kunnen verschillen. Ook zijn er personen met gelijke familienaam die een ander familiewapen voeren. Ze hebben dan bijvoorbeeld de naam van vaders zijde en het familiewapen van moeders zijde overgenomen. Vandaar dat sigillografie een belangrijke hulpwetenschap van de heraldiek is om familierelaties te ontrafelen. Het is een geweldig hulpmiddel bij genealogisch onderzoek. Met wat voorbeelden hoopt de spreker dit aan te tonen en zichtbaar te maken. Ook kunnen we ons verwonderen over de kunst van de zegelsnijders die soms met naam en toenaam in de archieven vermeld worden.

Datum Dinsdag 8 december 2009 De Til
Tijd 20.00 tot 22.00 uur
Onderwerp Het weer in de voorgaande eeuwen
Inleider Dhr. Jan Visser, weerman

Er wordt vaak gesproken over 'barre winters' in een ver verleden, met name over winters in de 16e en 17e eeuw die onze grote kunstschilders inspireerden. Waren die winters werkelijk bar en boos en hoe koel of warm waren de zomers na die spraakmakende winters? En hoe trotseerden onze toenmalige landgenoten de overstromingen die Nederland-in-wording geselden? Is het waar dat de meeste weerspreuken, die thans wellicht als oubollig worden ervaren, hun wortels hebben in de Middeleeuwen? Bent u geïnteresseerd in deze onderwerpen dan zal de lezing van weerman Jan Visser, die werkzaam is geweest voor het dagblad Trouw en al jaren weerman is voor Radio Noord-Holland en thans ook voor Buienradar.nl, u zeker boeien.

Programma voor 2010

Met ingang van januari 2010 worden onze bijeenkomsten opnieuw verplaatst. Het was al lang een stille wens van ons afdelingsbestuur daarvoor een geschikte locatie in Amersfoort te vinden. Wij denken nu eindelijk een goed onderdak gevonden te hebben en hopen onze omzwervingen te kunnen afsluiten. De nieuwe locatie wordt:
Zaal 8 van het Kerkelijk Centrum De Brug
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB Amersfoort
Ruime parkeergelegenheid voor, achter en aan de zijkant van het gebouw.

De eerste lezing in het nieuwe jaar is:

Datum Zaterdag 16 januari 2010 De Brug
Tijd 14.00 tot 16.00 uur
Plaats Zaal 8 van het Kerkelijk Centrum De Brug
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB Amersfoort
Onderwerp De sprekende familiegeschiedenis
Inleider Dhr. J.C. (Hans) Bauer

De heer Hans Bauer uit Dreumel is vice-voorzitter van de afdeling Kwartier van Nijmegen. Na dertig jaar onderzoek naar en publicaties over zijn voorouders is nu de tijd aangebroken daarover spreekbeurten te geven, met name over de vondsten waarmee elke genealogie kan worden aangekleed tot een bredere familie-geschiedenis. De kerngegevens in de primaire bronnen kunnen steeds meer via internet worden opgespoord. Ook gegevens uit de secundaire bronnen komen meer en meer beschikbaar, zoals de oud notariële archieven.

Maar er zijn ook zogenoemde tertiaire bronnen van buiten de archieven die de familiegeschiedenis zo tastbaar en levendig kunnen maken.

Het gaat deze middag over het geslacht Bauer te Den Haag, Amsterdam, Straatsburg en Kolbsheim, over het bestuurdersgeslacht Brack in Reeuwijk, Gouda en Leidschendam en over de familie Swanenburg, die in de 18e eeuw gedeeltelijk tot de elite van Gouda behoorden. Aan de hand van stamreeksen laat hij zien welke materiële sporen personen hebben nagelaten zoals bijvoorbeeld hun huizen. Maar ook fotoalbums uit de 19e eeuw, oude ansichtkaarten, gevelstenen, plattegronden, grafzerken, enz. Ook bespreekt hij een mogelijke aanpak om die sporen te achterhalen. Tevens komen bronnen voor lokale en regionale geschiedenis aan de orde. Hiermee kunnen voorouders en hun tijd beschreven worden.

Agenda van de overige bijeenkomsten eerste kwartaal 2010

Zaterdag 30 januari van 14.00 tot 16.00 uur Computergenealogie

Dinsdag 09 februari van 20.00 tot 22.00 uur Lezing

Donderdag 25 februari van 20.00 tot 22.00 uur Lezing in Ede

Dinsdag 16 maart van 20.00 tot 22.00 uur Lezing

Zaterdag 27 maart van 14.00 tot 16.00 uur Computergenealogie

Agenda van de bijeenkomsten van hcc!genealogie, werkgroep Amersfoort

Elke derde maandag van de maand is er een bijeenkomst in het Meridiaan College, vestiging 't Hooghe Landt, Trompetstraat 1, 3822 CK Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.30 uur.

Er zijn afzonderlijke werkplekken gemaakt voor genealogie, film/video, foto/scanner, software, linux, services, internetcafé, pilotentraining (Flight Simulator) en een leestafel.

Voor de pilotentraining wordt verzocht u vooraf aan te melden via e-mail:

h.van.hooff@kader.hobby.nl. Voor meer informatie wordt verwezen naar de HCC-website:

<http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>.

Ledenbestand

We verwelkomen de volgende nieuwe leden in onze afdeling. Wij hopen hen ook op onze bijeenkomsten te ontmoeten.

Dhr. J. van Beesten Renswoude

Mw. C. Groenendal Amersfoort

Dhr. J.P. Koperdraad Leusden

Mw. Kruseman-Hofman Leusden

Dhr. C.H. Nobel Leusden

Mw. H.J. Nobel-de Vaal Leusden

Mw. R. Norp-Kruiderink Amersfoort

Dhr. V. van Rootselaar Hoogland

Dhr. drs. J. Scholte Ermelo

Dhr. F.J.M. Stokhof de Jong Soest

Van uw voorzitter door Willem van Maren

Op 25 april 2009 heeft de voorjaarsvergadering (Algemene Vergadering) van de NGV plaatsgevonden. Het belangrijkste onderwerp van gesprek was zonder meer de situatie met betrekking tot de afdeling Computergenealogie. Al een jaar lang had het bestuur van deze afdeling vrijwel niets meer gedaan. Het tijdschrift Gens Data – met daarbij het toegezegde jubileumnummer – was ook niet meer verschenen. Dit totale gebrek aan activiteiten viel niet te rechtvaardigen, vooral niet als u bedenkt dat voor het lidmaatschap van de afdeling Computergenealogie extra contributie betaald moet worden. Zowel de afgevaardigden als het hoofdbestuur waren het er over eens dat er iets gebeuren moest, maar de aanwezige voorzitter van de afdeling Computergenealogie deed geen enkele toezegging. Verscheidene afgevaardigden stelden voor de afdeling op te heffen en tot een dienst om te vormen.

Het hoofdbestuur heeft enkele weken later het bestuur van de afdeling Computergenealogie verzocht de achterstallige periodieken snel uit te geven en ook aangezegd dat het bestuur per 1 augustus van zijn taak ontheven wordt. Het afdelingsbestuur heeft vervolgens onmiddellijk zijn taken neergelegd. Voorlopig wordt het bestuur van de afdeling Computergenealogie waargenomen door enkele leden van het hoofdbestuur. Binnenkort mogen we een voorstel verwachten voor een definitieve oplossing van deze kwestie die al veel te lang heeft voortgesudderd.

De meeste leden van onze vereniging werken nu met een computer. Dit apparaat is in Nederland een normaal onderdeel van het huishouden geworden. Wel blijkt dat er onder onze leden nog altijd veel belangstelling bestaat voor voorlichting over genealogische toepassingen. Als regionale afdeling Amersfoort en Omstreken houden we hier rekening mee door enkele keren per jaar een computermiddag te organiseren. Het zou echter goed zijn als door de NGV ook op landelijk niveau wordt ingespeeld op de interesse van onze leden.

Tenslotte nog twee positieve gebeurtenissen tijdens de Algemene Vergadering. De penningmeester vertelde dat de kredietcrisis geen invloed heeft op de financiële reserves van de NGV. Verder werd mevrouw Toos Greveling uit Amersfoort benoemd tot erelid van de NGV. Zij verzorgt al vele jaren de ledenadministratie en de bestellingen van onze vereniging. Wij feliciteren haar van harte met deze onderscheiding.

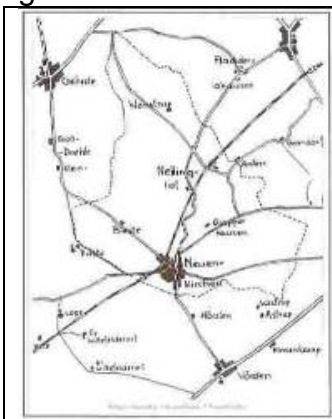
Enkele dagen na de Algemene Vergadering, op de dag vóór Koninginnedag, werd ons afdelingsbestuurlijk mevrouw Joke Sickmann benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. Mevrouw Sickmann heeft niet alleen voor onze vereniging veel gedaan maar heeft zich ook met succes ingespannen voor het behoud van het industrieel erfgoed in Amersfoort (o.a. de Wagenwerkplaats). Verder is ze een van de deelnemers van 'living history' in Amersfoort en hiermee zijn nog niet eens al haar activiteiten opgesomd. Ook haar feliciteren we graag met de onderscheiding die zij uit naam van de koningin in ontvangst mocht nemen.

1000 jaar familie Grapperhaus

Lezing op 15 april 2009 door F.H.M. Grapperhaus
Henk Bousema doet verslag

Aangezien de heer Grapperhaus geen onbekende is in Nederland, waren de verwachtingen hoog gespannen. De voorzitter kondigde de spreker dan ook met genoeg aan. We mogen ervan uitgaan dat slechts een enkeling van de aanwezigen zo ver terug kan kijken bij het samenstellen van zijn genealogie. De naam Grapperhaus is ontleend aan het gehucht Grapperhausen of Grobberehusen, gelegen tussen Osnabrück en Oldenburg.

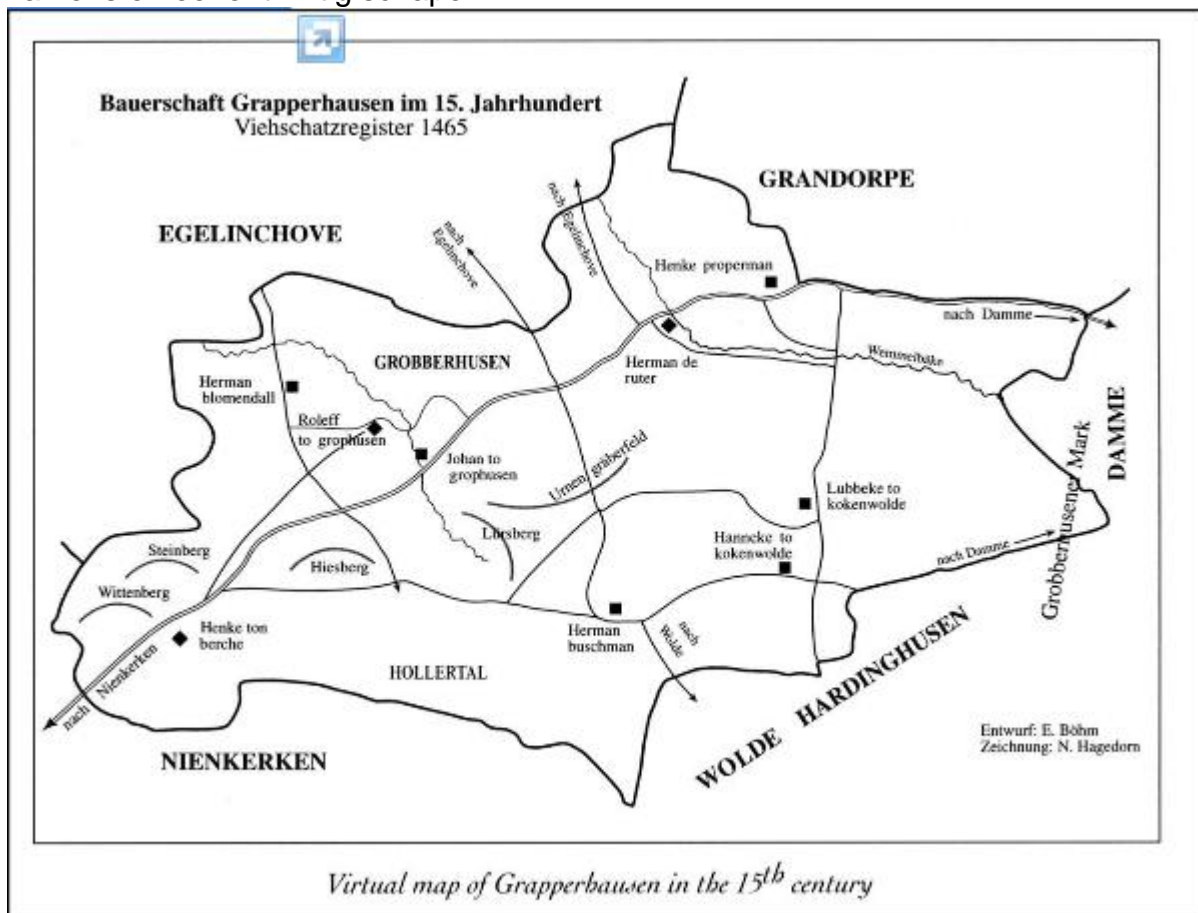
Dankzij een acte uit het jaar 1000, die in 1400 was overgeschreven, is het de spreker gelukt zeer ver terug te kijken in het verleden. In deze acte wordt de naam van het gehucht voor het eerst genoemd.

Er is sprake van drie boerderijen, waarvan twee de naam aan het gehucht hebben gegeven. De westelijke boerderij heet Gers-Grapperhaus en de oostelijk gelegen boerderij heet Grapperhaus. Deze twee boerderijen lagen in een moerassig oerstroombetal tussen twee eindmorenen. De spreker vergeleek de ligging met die van onze omgeving tussen de Utrechtse heuvelrug en het Veluws gebied. Van deze twee boerderijen zijn veel gegevens bekend. Op een kaart van dit gebied is te zien dat ten oosten daarvan een prehistorisch urnenveld is gelegen. Met een beetje fantasie zou je kunnen beweren dat de geschiedenis teruggaat tot de prehistorie. De naam was vermoedelijk al in gebruik voordat de Germaanse stammen dit gebied bevolkten.

Het Viehschatzregister

Op een pagina van het tafelregister van 1240 van de bisschop van Osnabrück is sprake van het gehucht 'Domus Groperenhusen'. In 1465 wordt het gehucht vermeld in het 'Viehschatzregister'. Dankzij deze belastingregisters kon de spreker de geschiedenis van de boerderijen volgen in de loop der eeuwen. In dit Viehschatzregister worden de aantallen vee per boerderij vermeld met de bedoeling er belasting over te heffen. Vee teelt was toen het belangrijkste bestaansmiddel. Op de boerderij Grapperhaus waar op dat moment Johan to Grophusen de boer is, zijn vier paarden, twee ossen, zes koeien en zestien varkens geregistreerd. Op de boerderij Gers-Grapperhaus waar op dat moment Roleff to Grophusen de boer is, vinden we vier paarden, twee ossen, vijf koeien, vier varkens en eenentwintig schapen.

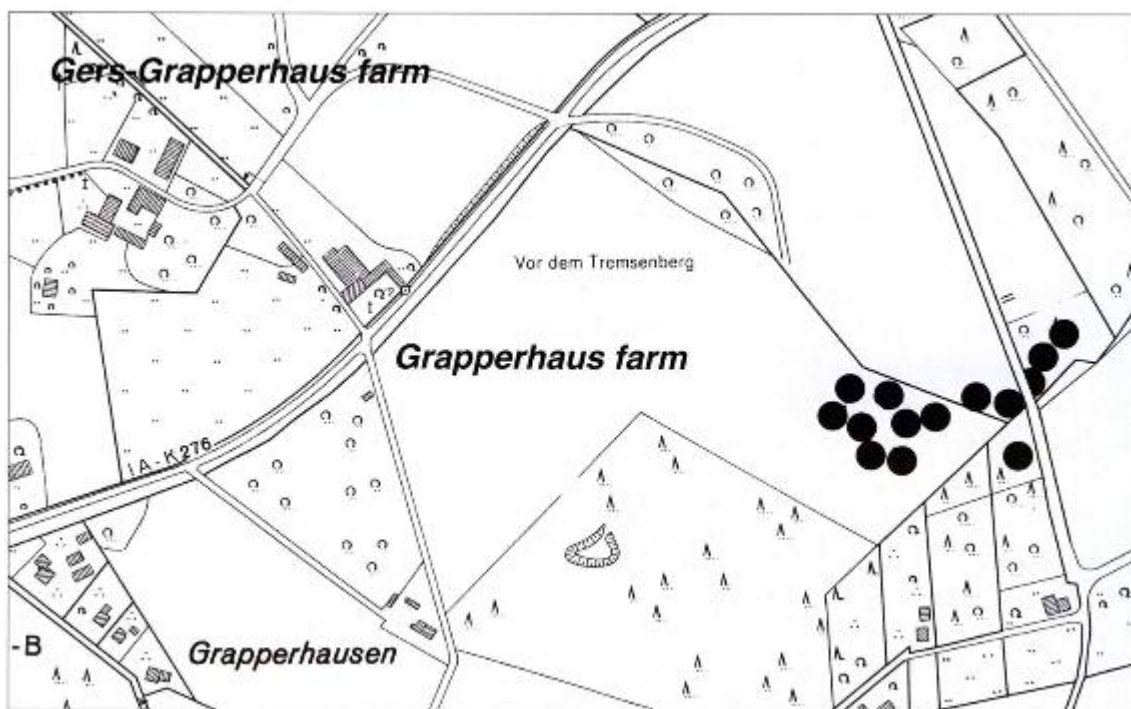
Hoofdgeld als belasting

In 1512 wordt Hoofdgeld geheven. Het gehucht telt dan ongeveer 80 inwoners van wie 59 belasting betalen. Deze belasting werd indertijd opgelegd om de oorlog tegen de Turken te kunnen financieren. Ook in 1601 wordt Hoofdgeld gevraagd. Hetzelfde gebeurt in 1644, deze keer in verband met de Dertigjarige oorlog, die duurde van 1618 tot 1648, waarbij Duitse katholieken en Duitse protestanten elkaar bestreden. Maar veel heeft die belasting niet opgebracht want beide boerderijen zijn dan door de oorlogshandelingen verwoest en onbewoond. In de losstaande schuur van de boerderij Grapperhaus wonen dan een man met zijn vrouw en een oude moeder, terwijl op de boerderij Gers-Grapperhaus een man en twee vrouwen zich in leven trachten te houden. In 1659 is de situatie een weinig verbeterd, want Heinrich op Grapperhaus heeft inmiddels twee koeien en vijf schapen in de overgebleven schuur staan en op de Gers-boerderij staan twee paarden en drie koeien vermeld, terwijl in een bijgebouwtje een huurling verblijft met een koe en zes schapen. De veestapel van het gehucht is in de periode van 1550 tot 1659 afgenomen van 1192 tot 179 stuks. Een triest bewijs van de verwoestende gevolgen van de Dertigjarige oorlog.

Een huurling

Een huurling is een persoon die zich verhuurt als knecht. Vaak is dat een boerenzoon die door het toen heersende erfrecht geen kans op de boerderij had. Het erfrecht bepaalde namelijk dat de oudste zoon de gehele boerderij erfde en de rest moest zich maar verhuren. De welvaart nam toe zodat deze huurlingen wel aan de slag konden als matroos, schoenmaker of knecht of indien zij ongehuwd bleven, hun hele leven op de boerderij van hun oudste broer mochten blijven wonen, met als voorwaarde dat ze meehielpen met het werk.

Maar als rond 1600 de conjunctuur gaat dalen wordt het voor de huurling steeds moeilijker het hoofd boven water te houden. Tenslotte ontstaat de situatie dat de jongere zoon van de boer op het land van het vaderlijk goed een hutje bouwt en een stukje land van zijn broer pacht om op die manier in zijn levensonderhoud te voorzien. Gedurende één generatie blijft de familieband nog enigszins voelbaar maar na de tweede generatie is die familieband verdwenen en komt er een tweedeling van de bevolking. De huurling krijgt het steeds moeilijker en het gevolg is een massale emigratie tussen 1830 en 1890. Tweederde deel van de bevolking is toen vertrokken naar Amerika. Zo ook de grootvader van de spreker, maar die keerde later terug om in Amsterdam te trouwen. Ook begint dan de trek van Duitse arbeiders naar Holland (de Hollandgänger).

Map, designed by Andreas Sclent, of the position of the prehistoric burial sites in Grapperhausen Scale 1 : 5000

Brand

Op een mooie zomerse dag in 1893 is boer Grapperhaus bezig het hooi binnen te halen. In de haard brandt een klein vuurtje en de hond ligt ervoor te slapen. Als een vonkje in diens staart komt en deze in brand vliegt, rent de hond in paniek de hooiberg in en de gevolgen laten zich raden. De eeuwenoude boerderij wordt volledig verwoest. De knecht rent de boer, die met een volle hooiwagen aan komt rijden, tegemoet, maar is te bang om het nieuws te brengen, zodat de boer geheel onvoorbereid is. De boerderij is herbouwd op een hoger gelegen plek, omdat in het lage moerassige gedeelte het leven zo ongezond was dat er veel kindersterfte optrad.

1918 tot heden

In 1918 zijn tijdens de Eerste Wereldoorlog drie zoons van de Grapperhausboerderij gesneuveld. Daarop is die boerderij, die vanaf onheuglijke tijden in handen van dezelfde familie was gebleven, aan vreemden verkocht. De buurt spreekt er nog schande van.

Op de boerderij Gers-Grapperhaus wonen tot op heden nog steeds nakomelingen van de oudste generatie. Na deze boeiende uiteenzetting die met grote aandacht werd gevolgd, ontving de spreker een hartelijk applaus en werd hij door onze voorzitter bedankt.

Belastingen en genealogie

Lezing op 14 mei 2009 door mr. A.H.G. Verouden
Henk Bousema doet verslag

Bijna iedereen weet dat in de rechterlijke archieven veel interessants te vinden is, maar slechts weinigen weten dat in de oud-gemeentelijke archieven eveneens een grote schat aan gegevens is opgeslagen. Sinds 1795 zijn alle belastingen centraal opgelegd maar vóór die tijd waren het voornamelijk de gemeentelijke belastingen. Van deze laatste bronnen maakte de spreker dankbaar gebruik bij zijn eigen onderzoek. In deze lezing werden door hem zes gevallen besproken waarin hij dankzij deze belastingen de stamreeks kon doortrekken.

Het eerste voorbeeld brengt ons naar Friesland waar in 1759 Cornelis Sjoerds de Waaij te Workum trouwt. Aangenomen dat deze Cornelis is geboren omstreeks 1720-1740 gaan we op zoek naar zijn vader. Dat moet dus een Sjoerd zijn. We vinden 19 keer deze naam vermeld, dus dat schiet niet echt op. Gelukkig kunnen we door de naam van de moeder er bij te betrekken 16 namen uitschakelen. Aldus blijven er nog drie over. Als we nu in het quotisatieregister van Friesland gaan zoeken rond 1749, dat is dus nog in de tijd van de gilden en we weten dat leden van de familie De Waaij pijpmakers waren, dan vinden we Sjoerd Pieters de Waaij in het gilde van de pijpmakers en dankzij hem kunnen we teruggaan tot 1622. Geen slecht resultaat.

Het tweede geval betreft Hendrik Lambertuszn Verouden. Hendrik was aannemer in Brabant en legde zich toe op het maken van raderen voor windmolens. Bij zijn overlijden liet hij een vermogen na van omgerekend tot heden, anderhalf miljoen euro. Dat is geen gering bedrag en dus zou je verwachten dat er veel over hem te vinden is. Maar dat valt tegen. Alleen in het schuttersgilde van Esch werd zijn naam genoemd. Maar hij bezat ook grond in Sint-Michielsgestel en daarvan bestaat een belastingregister uit 1703. Hier vinden we de naam van de weduwe H.L.Verouden onder de nummers 120-127. In het register van 1663 vinden we helaas geen Verouden, maar de zaalbeheerder wijst spreker erop dat dit belastingregister dezelfde nummering hanteert als die van 1703 en als we dus zoeken naar de nummers 120-127 vinden we de naam van Lambert Hendriks Rademaker en in Den Bosch vinden we zijn doop in 1593. Teruggaande in de tijd zien we in het belastingregister de naam veranderen in Van de Berselaer, dan naar Vos en zo terug tot de oudste boedelscheiding uit 1367.

Voor casus drie gaan we op zoek naar de naam Quist in Ouwkerk in Zeeland. We vinden een Marinus Bastiaans Quist rond 1661. Verder zijn geen gegevens gevonden. Maar een kopie van de belastingregisters werd toentertijd opgestuurd naar het Statenarchief in de hoofdstad. Zo'n kopie heet een contra-rol. In het Statenarchief vond de spreker anderhalve meter belasting- en pachtregisters uit de periode 1573-1640, gegroepeerd per dorp. Het betrof de geconfisqueerde kloostergoederen waarin de pachters met naam en toenaam werden vermeld. Zodoende kon de stamreeks Quist met enige generaties worden aangevuld. Grote beroering in genealogenland wekte de ontdekking door de spreker van het cohier van de tiende penning over heel de provincie Zeeland uit 1543!

In casus vier gaan we eveneens naar het Statenarchief van Zeeland waar we het cohier van de verpondingen van 1603 van Arnemuiden bestuderen. Dankzij dit register was het mogelijk de ingewikkelde situatie te ontwarren van Crijn Klaassen en Crijn Cignissen die in het zelfde straatje tegenover elkaar bleken te wonen.

Casus vijf laat ons een kijkje nemen in de kerkelijke belastingregisters. We zoeken in het Rijksarchief in Den Bosch maar lopen vast in 1615, waar een boedelscheiding bij overlijden van Jan Geerdsen van Tilburg aangaf dat hij ook lammeren had. Wat was er logischer dan te zoeken in het register van lammerentienden. Hierbij moet de eigenaar van de lammeren een tiende van alle pas geboren lammeren betalen aan de abdij van Tongerlo.

Terugbladerend in dit register vond spreker in 1589 nog de naam Jan Geerardson maar in 1588 bleek de pachter Jan Gerard Antonius Smulders te zijn. Zodoende hadden we de vader te pakken. Verder zoeken was niet nodig want tot verbazing van de spreker kwam de zaalbeheerder opgetogen aanlopen met een compleet overzicht opgesteld door de heer [Ferdinand W.] Smulders (zie noot), waarin deze tot aan 1340 alles reeds had uitgezocht.

Casus nummer zes betrof een Westlandse familie. Cors Pieterszoon uit Monster bleek een boedelscheiding te hebben nagelaten uit het jaar 1569. Verder terug bleek niet mogelijk. Maar gelukkig was daar nog de Tafel van de Heilige Geest. Dat is het armenbestuur van de katholieke kerk ter plaatse. In hun archief vonden we de naam van de vader van Cors. Hij bezat een stuk grond in Poeldijk, gelegen naast het slot Honselersdijk. Zijn naam was Pieter Corsten en diens vader heette Corstijn Dirks. Tenslotte kon de spreker teruggaan tot aan het jaar 1400.

Als advies kregen we mee: zoek in de streekarchieven en vraagt eerst naar de inventaris van het oud-gemeentelijk archief en zoek dan verder onder het hoofd belastingen.

Zeer onder de indruk van deze reeks succesverhalen gaven wij de spreker een hartelijk applaus en hoopten in stilte zelf ook eens een dergelijke vondst te mogen doen.

Noot van de redactie:

Weinigen van de aanwezigen zullen geweten hebben wie de genoemde F.W. Smulders was en wat hij voor Brabant betekend heeft. Hieronder een korte beschrijving van deze markante Brabander. Ferdinand Smulders werd geboren te Schijndel in 1907. Hij woonde achtereenvolgens in Schijndel, Udenhout, Helvoirt, Sint-Michielsgestel, Nijmegen en 's-Hertogenbosch. Hij studeerde enige jaren aan het klein-seminarie Beekvliet te Sint-Michielsgestel, ging naar het Sint-Odulphuslyceum te Tilburg, en studeerde klassieke talen in Nijmegen en Nederlands bij dr. L.C. Michels aan de R.K. Leergangen te Tilburg. In de oorlog werkte hij tijdelijk als ambtenaar op een distributiekantoor in Tilburg. Hij schreef gedichten onder het pseudoniem Paul Vlemminx in de tijdschriften Roeping, Brabantia Nostra, De Nieuwe Eeuw, De Schouw en Frankenland. Onder zijn pseudoniem publiceerde hij ook enkele gedichtenbundels: Den Hof der jonkheid (Nijmegen 1931), Speciosa Deserti (Asten 1933), Ontginningen (Asten 1935), Land der Zuidwandelaars (Tilburg 1938), Tusschen beemd en akker (Tilburg 1940) en De groene warande (Helmond 1954).

Ferdinand Smulders was naast dichter een bekend heemkundige. Vanaf 1961 werkte hij aan het zogenaamde Bossche schepenprotocol 1365-1500 in het Rijksarchief te 's-Hertogenbosch. De duizenden namen die hij in de (Latijnse) aktes tegenkwam, schreef hij over op kaartjes en rubriceerde die in kaartenbakken (het werk is tussen 1973-1983 voltooid door dr. Mechelien Spierings die er haar proefschrift aan wijdde). Deze bijzonder waardevolle gegevens zijn nog steeds te raadplegen in het Stadsarchief van Den Bosch. Hij schreef ook honderden grote en kleine artikelen in onder andere de heemkundige tijdschriften De Kleine Meijerij, Brabants Heem en Actum Tilliburgis. Over het middeleeuwse dorp Tilburg publiceerde hij in de periode 1950-1954 in de Nieuwe Tilburgse Courant de artikelenreeks "Tilburg rond 1450".

Ferdinand Smulders overleed op 26 juni 1972 te 's-Hertogenbosch. Op zijn bidprentje is het gedicht

Raubraken uit de bundel *Speciosa Deserti* (1933) afgedrukt.

Literatuur: Dr. P.C. Boeren, *Van Maas tot Schelde*, Nijmegen, 1944, p. 64-67 en 76; dr. H. Kapteijns, 'Letteren in Noord-Brabant. Een eeuwoverzicht', in: *Het Nieuwe Brabant*, III, 's-Hertogenbosch, 1955, p. 269-271; NvhZ van 22-02-1983; H. Mandos, 'In memoriam Ferdinand Smulders', in: *Brabants Heem*, XXIV, 1972, p. 44-52; *Encyclopedie van Noord-Brabant*, 4, 1986, p. 64 en 263; dr. J.L.G. van Oudheusden, *Brabantia Nostra een gewestelijke beweging voor fierheid en 'schoner' leven 1935-1951*, Tilburg, 1990.

Aanvulling juli 2001: Marcel van der Heijden, 'Ferdinand Smulders (1907-1972). Dichter (Paul Vlemminx), heemkundige en archiefvorser', in: *Brabants Heem*, 53, 2001, nr. 2, p. 62-75.

Een Ridder in ons midden door Thijs van Veen

Ons afdelingsbestuurlid Joke Sickmann heeft op woensdag 29 april 2009 een koninklijke onderscheiding ontvangen. Zij is bij Koninklijk Besluit benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Joke Sickmann in haar rol van chirurgijn bij living history op 6 juni 2009 op de Landgoedmarkt bij kasteel Stoutenburg.

Joke werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau vanwege al haar vrijwillige, zeer enthousiast uitgevoerde activiteiten. Vanaf 1995 is Joke bestuurslid van onze afdeling, waarbij ze mensen informeert over de NGV en nieuwe leden probeert te werven. Ze is voorzitter (en het boegbeeld) van SIESTA, de Stichting Industriële Erfgoed Stad Amersfoort. In januari 2005 kreeg Joke voor deze rol al de Signaaltrofee van de gemeente Amersfoort. Met name de Wagenwerkplaats heeft haar zeer grote belangstelling. Ze hecht grote waarde aan burgerparticipatie en werkt graag samen met mensen en creëert draagvlak voor de doelstellingen langs sociale en politieke weg. Ook weet ze mensen enthousiast te krijgen. Joke heeft het industriële erfgoed in Amersfoort op de kaart gezet. Ze is ook zeer actief in het wijk- en buurtwerk in haar wijk het Soesterkwartier in Amersfoort en is vrijwilliger bij het Archief Eemland, waar ze meehelpt aan het transcriberen en ontsluiten van oude teksten. Verder is Joke ook al jarenlang medewerkster bij de "living history" (levende historie) van Amersfoort waar ze de rol van chirurgijn speelt. Hierbij helpt ze Amersfoort te promoten als een historische stad met bijzondere bezienswaardigheden

Al deze activiteiten waren voor de NGV afdeling Amersfoort en Omstreken aanleiding het initiatief te nemen Joke voor te dragen voor een koninklijke onderscheiding. Deze voordracht werd mede ondersteund door onder andere SIESTA, Archief Eemland, het project vrijwilligers Archief Eemland in Amersfoort, het project Levende Historie Binnenstad, en wethouder Arriën Kruyt. Wij feliciteren haar van harte met deze onderscheiding

Uit de Werkgroep Notariële Aktes door Anje G. Bousema-Valkema

Hypotheek op een huis in Haarlem

Notaris Johan van Ingen AT002a-003, folio 352, d.d. 16-04-1635

Mr. Jacob Hooft, advocaat voor het hof van Holland, wonende te Amersfoort, comparerende voor notaris Johan van Ingen, voor zichzelf en zich sterkmakende voor Christina van Huysduijnen, weduwe van saliger dr. Nicolaas van Bourgougnen, zijn zuster, tesamen erfgenamen van saliger Margareta Gosens, haerluyder moeder, machtigt hij Gerrit Gerritszn, wonende te Haarlem, om van

de Regenten van het Oudemannenhuis te Haarlem, of andere die sulcx zullen interteren of incumberen te doen, te ontvangen de aflossing van een rente van 18 gulden en 15 stuivers jaarlijks, in hoofsom van 300 gulden, ge-hypotequeert in sekere huysinge of woninge, competerende of gecompeteerd Marten Crijnen, staande binnen Haarlem. Met de verschenen, onbetaalde renten van dien naer advenant des tijds verschenen en verlopen. Deselve brieve int geheel of ten deele ten behoeve van degenen die de aflossing zullen doen, te coderen en transporteren of doen casseren en ter register te doen annoteren, sulcx bevonden zal worden te behoren, tot meeste zekerheid en kosten van derselve. Verder alles te doen, hetgeen hijzelf zou doen. Getuigen: Cornelis van Ingen, notaris en Henrick Aertszn van Os.

Rentebrief op een huis aan het Oude Zijds Kerkhof te Amsterdam

Idem, folio 370v, d.d. 19-09-1635

Fijtgen Stevens, borgerse te Amersfoort, we-duwe van saliger Jan Dirckzn, metselaer, met notaris Johan van Ingen als haar gecoren mombler, machtigt zij Petertgen Everts, haar schoondochter, om uyt haer comparantes naem te ontvangen de aflossing van de helft van een rentebrief van 400 gulden hoofsom bij Gerrit Jacobzn, snijder, ten behoeve van Reyer Janzn, mede-snijder, voor Schepenen van Amsterdam den achtentwintigsten september sestienhondert [28-09-1600] gepasseerd of beleden, uyt een huys en erve staende aen de Noortsijde van het Oude Zijds Kerkhof. Deze helft is haer door dode van Reyer Janzn voornoemd, haar oom, aangeërft, waervan de andere helft door haer ooms overlijden op Jannichgen en Lumantgen Jacobs geërft was. Petertgen wordt verzocht de penningen en de verlopen interesse te ontvangen, quitantie te passeren en de plechte of rentebrief in het register te doen casseren en verder te doen al hetgeen sij comparante, selfs present sijnde, soude mogen doen. Getuigen zijn Henrick Aertszn van Os en Frederick Janzn van [der] Ham.

Idem, folio 375-375v, d.d. 11-10-1635

Compareren voor notaris Johan van Ingen, Fijtgen Stevens, weduwe van Jan Dirckzn, metselaer en Adriaen Janzn Schalker, schipper voor hemzelf en als man en voogd van Petertgen Stevens, en Jan Janzn voor hemzelf en als man en voogd van Lumantgen Jacobs.

Fijtgen Stevens met handen van notaris Johan van Ingen, haar gecoren voogd, en Adriaen Janzn Schalker en Jan Janzn machtigen Oth Janzn, metselaer om uit hun naem te heffen en ontvangen de aflossing van de helft van een rentebrief van 400 gulden hoofsom bij Gerrit Jacobzn, snijder, voor schepenen van de stad Amsterdam den achtentwintigsten september sestienhondert [28-09-1600] ten behoeve van Reyer Janzn, snijder uyt een huys en erve staende aen de Noortsijde van het Oude Zijds Kerkhof. Dewelke voors. rentebrief hen comparanten en de voornoemd Oth Janzn door dode van Reyer Janzn, snijder, haerluyder oom (onder de lijftocht van Petertgen en Fijtgen Stevens) respectivelick angeërft is, waarvan de andere helft alrede aan handen van Jannichgen en Lumantgen Jacobs afgelost is, bij consent van Petertgen Stevens in kracht van procuratie voor notaris Johan van Ingen op eenentwintich may lestleden [21-05-1635] gepasseerd. Deselve resterende penningen met verlopen interesse te ontvangen, quitantie te passeren, de rentebrief [of plecht] in 't geheel in het register doen casseren en verder alles te doen hetgeen zijzelf zouden doen in deze zaak. Getuigen Gijsbert Melchiors, cleermaker van Utrecht en Reynier van Ingen.

Testament van jonkheer Assuerus van Ingennyenland

Idem, AT002a-004, fol.10v-12v, d.d. 31-07-1640

Jonkheer Assuerus Ingennyenland, wonende te Amersfoort, revoceert en wederroepet alle testamenten, codecillen etc. die hij eerder gemaakt heeft, speciaal die van 02-03-1624 voor notaris Joannes Anthony Wtenwael te Utrecht. Zij zullen van onwaarde zijn, uitgezonderd de huwelijckse voorwaarden die hij met zijn huysfrou heeft opgericht, deze zal volkomen van waarde blijven. Ook zal van waarde blijven de dispositie die hij en zijn huysfrou voor Burgemeester, Schepenen en Raedt der stad Harderwijck d.d. 11-06-1629 heeft gepasseert en speciaal dat na doode van hem en zijn huysfrou al de inboedel en huysraet daerin genoempt, die na hun doode bevonden sullen

worden, sal/sullen succederen op jonkheer Johan van der Lauwick of diens rechte erfgenamen, 't selve legaat als- noch uit overvloet aan jonkheer Luman van der Lauwick, desselfs sone legaterende bij desen, behoudende zijn comparantes huysfrou daeraen mede de lijftocht.

Verder legateert hij noch aen jonkheer Luman van der Lauwick al sijn geweer en bouck-en, zonder dat sijn huysfrou hieraan lijftocht sal genieten.

Hij legateert aan jonkheer Johan Ingennyenland voor de ene helft en de nagelaten zoon van jonkheer Gerard Ingennyenland, [over-leden broeder van Johan] deselve oock Gerard genaempt, voor de andere helft [we-sen-de Johan Ingennijenland en Gerard Ingennijenland, respectivelick soon en soons soon van joffer Jordina Ingennijenland sijns comparantes overleden suster] 6000 carolus guldens eens uyt sodanige penningen als hij comparant op 't comptoir [kantoor] van Joachim van Mierop in 's-Gravenhage, ten laste van de Graefflichheyd van Holland en West Friesland op interesse staende heeft. En in geval deselve alsdan souden mogen sijn afgelost of gealineert, dan sullen sijn erfgenamen gehouden sijn, dese 6000 carolus guldens uyt sijn gereedste goederen aen Johan en Gerard Ingennijenland te betalen; edoch behoudende sijn huysfrou daeraen altijd de lijftocht.

Jonkheer Johan Ingennijenland zal terstont na doode van hem comparant gehouden sijn aen Dirck Thijszn, sijn comparants gewesen dienaer te betalen 100 guldens eens in gelde, dewelke hij ten laste van Johan en Gerard aen Dirck Thijszn legateerde, waervan Jo-han Ingennijenland weer de helft sal soecken aen sijn neve Gerard Ingennijenland. Oock onder verbant dat Johan en Gerard [die nu 6 à 7 jaer oud is] dit legaat weer op elkaar zullen vererven.

Indien Johan en Gerard Ingennijenland sterven vóór of na de comparant, zonder echte geboorte na te laten, dan zal deze 6000 carolus guldens vererven, zonder aftrek van de legittima of trebellianique portie op de zes nabenoemde personen:

1. also jonkheer Bernt van Wees, enige soone van saliger Cornelis van Wees, wiens grootmoeder geweest is joffer Elisabeth Ingennijenland
2. Johan van Balveren, soon van jonkheer Johan van Balveren, wiens grootmoeder geweest is joffer Wilhelmina Ingennijenland
3. Jacob Christoffel van Balveren, soone van jonkheer Christoffel van Balveren, wiens grootmoeder geweest is Wilhelmina Ingennijenland
4. Jonkheer Beernt van Weelderen, soone van Johan van Weelderen, wiens grootvader geweest is Wilhem Ingennijenland
5. Jonkheer Ulrich van Enssom, soone van Christoffel van Enssom, wiens grootmoeder geweest is Johanna Ingennijenland
6. de oudste zoon van jonkheer Roeloff Polman, daar de grootmoeder van geweest is joffer Johanna Ingennijenland.

Indien iemand van dese zes vóór of na de comparant komt te overlijden zonder nalatende echte geboorte, dan zal ieders deel van de 6000 gulden op de anderen vererven, en hiervan geen legittima of trebellianique portien detrageren.

De andere na te laten goederen van Jonkheer Assuerus Ingennijenland zullen erven, succederen ab instestato daer sulcx behoren sal, sonder enige detractie te mogen doen. De comparant kan dit testament ten allen tijde naar believen veranderen. Zijn huysfrou houdt de lijftocht van zijn na te laten bezittingen.

Joffer Gerarda van Lauwijck is mede comparant en met handen van notaris Johan van Ingen, haer gecoren mombler, verklaert sij aen de penningen op het comptoire van Joachim van Mierop ten laste van de Graeflic-heydt van Holland en West-Vriesland uitstaende, niet te competeren als sijnde van de verkofte goederen van jonkheer Assuerus Ingennijenland, hare man, geprovendeert en voor date des huwelicx uitgeseth, sulcx dat haer Edele daerop nyet en pretenderende is, dan alleenlijck de lijftocht.

Gedaen ter woonplaatse van de comparanten met getuygen: Henrick van Ommeren, schoenmaker, Jan Janzn, passementwercker en Dirck Thijszn, voornoemd.

N.B. Jonkheer Assuerus van Ingennyenland tekent dit testament als Zweeringe Nulandt. Met zijn

vrouw joffer Gerarda van der Lau-wijck [Lauwick] heeft hij een brieve van octroy d.d. 19-02-1624.

Tienjarige wagenbestuurder rijdt kindje dood

Idem, AT002b-003, f. 348, d.d. 13-05-1614

Thomas ten Berge (Berche) ende Wolter Meynszn vanwege Neeltgen Splinters, als moeder ende momburse van Gijsbert Splinterszn, haar zoon, oud omtrent tien jaren ter ener zijde, Goort van Snuel ende Jan Boode de jonge vanwege Joachim van Halen, Ruyter onder compagnie sijnre Prinselicke Excellentie, als vader van Adriaen, zijn overleden kind, ter andere zijde, doen te weten dat wij dedigsluyden ende intercesseurs respectivelick versocht ende gebeden tussen de voors. parthijen ende met haerluyder consent gededigt ende gesloten hebben een eeuwige onverbrekelicke erfsoun ende verdrach voor heur ende heur nakomelingen, belangende 't ongeluck onlancx, te weten omtrent drie maenden geleden gebeurt, also dat de voorn. Gijsbert Splinters in de Teut is commen rijden, alwaer aen de rechter sijde van de wagen stonde de voorn. Joachim's kijnt, out omtrent twee jaeren, 't welck de voorn. Gijsbert Splinters niet siende, die wagen over 't lijff gereden is, daeraen 't selve kynt eenige dagen daerna is gestorven. In den eersten hebben Joachim van Halen en sijn huysfrou, vader en moeder van hetselve overleden kind, de voorn. Gijsbert Splinters 't selve ongeluck vergeven ende geremitteert bij deesen, puyrlick ende uit ganscher harte om Godts wille, zonder dat parthijen off haerluyder bloetverwanten d'eene den anderen ter cause vandien nu of namaels eenige offensie sullen mogen doen met woorden of wercken 't welck streckende sall sowel over de absenten ende toecomende, als presenten. Des sal de voornoemde Gijsbert Splinters gehouden sijn de voornoemde Joachim van Halen ende sijn huysfrou te commen bidden om vergiffenisse. Ende sal Neeltgen Splinters, moeder van Gijsbert, gehouden sijn aen de voornoemde Joachim van Halen uit te keren de som van 36 carolus guldens eens, tot een amende cevijl, te betalen de enen helft nu gereet[contant] ende de andere helft in mey 1614. Tot borg stelt zich Jan Boode de jonge en Neeltgen belooft haar borg van de borgtocht te vrijen, cost en schadeloos te houden. Iedereen gaat hiermede accoord en de helft van het bedrag wordt thans betaald. Op 13-05-1614 bekent Joachim van Halen dat hij van Neeltgen Splinters 18 guldens heeft ontvangen, als laatste termijnbetaling, waarmede ten vollen voldaan is. Joachim van Halen tekent als Jochem van Haelen.

Uit de Werkgroep Transportaktes door Anton van Nostrum

Naar aanleiding van de archeologische vondst van een vermeende kapelmuur op de Appelmarkt in Amersfoort heb ik een onderzoekje gedaan naar het aantal priesters dat in transportregister 436-03 (pasen 1540 tot einde 1551) genoemd wordt. Ik kom tot 30 verschillende personen plus een stuk of tien van wie ik vermoed dat ze priester waren. Gezamenlijk laten zij in 12 jaar 165 aktes passeren. Een bloemlezing uit de gevonden aktes volgt hieronder. Er zijn ook kanunniken bij, zoals Evert Soemer en Peter Pouwels-zoen; de anderen worden alleen priester genoemd. De kanunniken waren een gemeenschap van priesters die tezamen het Capittel vormden dat verbonden was aan de Sint-Joriskerk. Ze stonden los van alle kloosterorden, maar leefden wel volgens bepaalde regels – net als in een klooster. Belangrijk is te weten dat ze geen 'gelofte van armoede' kenden. Dat wil zeggen dat zij bezittingen konden hebben en dat ze zelfstandig in een 'gewoon' huis woonden. In bovengenoemde periode beheerde mr. Jacob van der Horst al hun goederen. Op folio 367 recto wordt hij rentmeester van het Capittel in Sint-Joriskerk genoemd. Of we in aktes met een priester van doen hebben, is af te leiden uit de titel van de comparant ('heer') en uit het feit dat hij voor het opmaken van de akte onder voogdij stond: priesters worden bijgestaan door een 'momber'. Dit was volgens het toen geldende recht verplicht.

Voor de genealogie zijn priesters van geen of weinig belang, want meestal hebben zij geen nakomelingen. Zoals blijkt uit een paar aktes 'ontaardde' echter bij sommige priesters de geestelijke omgang met vrouwen in een vleselijke.

De alimentatie van heer Bart Airtssoen

inv. nr. 436-03 fol.46v [zondag 11-09-1541]

Dominica post Nativitatis Marie.

Heer Bart Airtsoen priester mit Pijll momber schelt tgoede [draagt over aan] Meynert Volckensoen tot behoeff Airt Bartsoen alle alsulck goet heerlick ende onheerlick staende tymmer ende liggende erff nyt dairvan wtgescheyden als hij heeft int gericht van Amersfoirt.

inv. nr. 436-03 folio 77v

Quarta post Mauritii [woensdag 27-09-1542]

Gheryt Jansoen als een overste burgermeyster in der tijt ende heeft, vanwegen heer Bart Airtsoen, Anna Henrick Airtsoen weduwe ende Nyes Airt Berntsoen weduwe, gegeven ende opgedragen Steven van Sijll ende Truy sijn wijff den eygendom van de naehandt [opvolger] van Henrick Airtsoen ende Anna voirs. goet, staende tymmer ende liggende erve ende rede goet na doot Nyes Airt Berntsoen weduwe ende hair van salige Airt Berntsoen angecomen is so Nyes voirs. dat in lijftocht besit. Ende dese voirscreven eygendom is vervolcht vercoft ende mit al-len rechten verwonnen voir sculden Anna voirs. ende Henrick Airtsoen sculdich waeren, dair dese voirscreven personen kondt ende weet of geschyt is, als recht is.

inv. nr. 436-03 folio 327v

[1] Meynaert Volckensoen schout der key-- serlicke majestejt tot Bunschoten. Ende heeft getransporteert ende overgegeven als recht ende oirdel wijsden Claes Peterszoen alsulck recht ende toeseggen als hij in eeniger manieren hadde of hebben mochte aen der huysinge hof ende hofstede staende opte Langegraft, daer aen deen zijde Jacob van Heessen erfgenaemen ende aen dander zijde een gemeen steege naest geleegeen zijn in al-len manieren hij tselve tandere tijden ont-fangen heeft van heer Bart Aertszoen tot be-hoef zijner natuerlicke zoen Aernt, beheltelick dat die penning, commende van de coope deser, commen ende geëmployeert sal worden tot behoeff ende alementatie van Aert Bartszoen voornoemt, zonder argelist, ende behouden een yegelick anders zijns rechts. Actum 8en octobris anno 1500 ende 50 voor Henrick Pot onderschout, Cornelis Volckensoen ende Dirck Brant, scepenen, ende mij Lodewijck Botter secretaris.

[2] Meynert Volckensoen schout der keyserlicke majestejt tot Bunschoten. Ende heeft getransporteert ende overgegeven als recht ende oirdel wijsden Elis Jacobszoen moele-n-aer ende Jannitgen sijn huysfrouv alle alsulcke recht ende toeseggen als hij in eniger manieren hebben mochte aen der huys-inge hof ende hofstede mit sijne toebehoiren soe die geleegeen is in de Utrechsche straete, daer aen die eene Loych de Moelen-aer ende aen dander zijde Brant van Wede naest geleegeen zijn in allen manieren als die voornoemde Meynaert tselve tanderen tijden ontfangen hadde van heer Bart Aertszoen tot behoef zijne natuerlicke soen Aert, beheltelick dat die penning commende van de coop deser huysinge geëmployeert sal worden tot behoeff ende alementatie van Aert Bartszoen voornoemt. Actum et presentibus ut supra.

Heer Airt van Loenen [in 1553 en 1558 wordt hij pastoor van Leusden genoemd]

inv. nr. 436-03 folio 56r

[1] Heer Henrick van Westrenen priester mit Pijll momber schelt tgoede heer Airt van Loenen pryester alle alsulcke renten recht ende toeseggen als sij in eniger wijs hebben mach wt ende aen de alinge husinge hoff ende hofstede, gelegen in den Broell op de Langegraft, streckende van de voirstraet off tot after aen die Breestraet thoe, dair Henrick Hermansoen erfgenamen aen die een sijde ende Thonis Celen mit Jan Vlug aen die an-der sijde naestgelegen sijn, mit allen ouden brieven dairvan wesende. Ende heer Henrick mit sijn momber voirs. heeft mede belijt voir hem ende voir sijnen erven heer Airt voir-screven ende sijnen erven altijt te vrijen van Peter van Westrenen mit sijn kynder ende van Peter van Westrenen Meyssoen van dese renten voir-screven.

[2] Heer Aert van Lonen pryester mit Pijll momber heeft belijt sculdich te wesen heer Henrick van Westrenen pryester twe goud-en gefalueert rodolphus-postulaetsgulden gefalueert na de hollantsche faluatie off payment hoire rechte weerde, jaerlix the renten wt al-sulck goet hij heeft off vercrijgen

mach int gerecht van Amersfoirt, t betalen jairlix op Sinte-Victorsdach off wt te panden als voll verboden pande, ende altijt te mogen lossen de pennynck mit twe ende twyntich stuver half mit de onbetaelde verschenen renten nae beloip der tijt.

[marge:] Dese rente heeft Lodewijck Botter gelost aen handen van Cornelia heere Henricx dochter van Westrenen desen lesten oc-tobris 1564 mij present Jan van Westrenen.

[3] Heer Aert van Lonen priester mit Pijll momber heeft gemaict de alinge husinge hoff ende hofstede, gelegen in den Broell op die Langegraft duirgaens, streckende van de voerstraet off tot after aen die Breesstraet thoe, dair Henrick Hermansoen erfgenamen aen die een sijde ende Jan Vlug mit Thonis Celen aen die ander sijde naest gelegen sijn, nae sijnre doot te comen ende the erven op Geertruyt van Lonen sijn dochter, beheltelick Joest Lumensoen dochter hair lijftocht dair an, ende dese maick altijt te vermeren ende te verminderen alst hem gelyeft ende den brieff in sijnen handen.

Kanunnik, heer Evert Somer/Soemer

inv. nr. 436-03 folio 114r

Den 10en mertii [dinsdag 10-03-1545]

Heer Evert Somer canonick ende vicarius mit Jan Pijll momber heeft gegeven ende op-gedragen Aert Buys ende Oytgen sijn huysfrou den eygendom van eenen mergen lants gelegen in de Woestyeygen, dair Die Pot ende Herman Ruich aen die een sijde ende Jan Lubbertsoen de Oude aen die ander sij-de, after dat een eynd een gemeen wech, dat ander eynde Reyer Petersoen erfgenamen naest gelegen sijn, vrij te leveren nae erffcoeps rechts. Ende heer Evert mit sijn momber voirscreven heeft mede belijt wair dat saick dat dese voirs. mergen lants nyt vrij en wair ofte enige commer in stonde ende Airt oft sijn huisfrou voirscreven ende hoir-en erven tot eni-ger tijt enige hynder, scade off gebreck bij cregen, die scade sullen Airt ende sijn huysfrou ende hoiren erven altijt mogen verhalen an alsulck goet heer Evert voirscreven heeft off vercrijgen mach int gericht van Amersfoirt.

inv. nr. 436-03 folio 180r

Heer Evert Soemer canonick mit Dirck Soemer sijn gecoren momber daer hij an quam als recht was. Ende heeft gegeven ende opgedragen als recht ende oirdel wijsden Alijdt Pijels, Steffanie ende Yetgen, Aert Louwen dochteren, den vrijen eygendom van die drie deelen van een vyerdell lants, gelegen buyten die Campoirt aen die Grone Steech, daer dat vierde vyerdel off toebehoirt salige Aert Louwen kynderen, ende tconvent van Sint Agnyeten aen die een sijde ende dander sijde Henrick Bot Everssoen erfgenamen, voor die gemeen steech after der stadt weeteringe naest gelegen sijn. Ende heer Evert mit zijne momber voors. heeft gelooft voor hem ende sijnen erven Alijdt Pijels, Steffanie ende Yetgen voors. dese voors. drie vyerdelen lants ten ewigen dagen te vrijen ende te waeren als erffcoop recht is ende alle voorcommer off te doen nae gewoonte der stadt, steden ende landen van Utrecht, vuytgesondert Alijdt Pijels vijff Eemder gulden jaerlix ende Thonis Ceelen vijff karolus gulden jaerlicx losrenthen. Mit sulcke vorwerden waer dat saick dat in dese drie vyerdelen lants voornoemt eenige commer oft meer renten vuyt ginck oft dat ymant anders daeraen gerechticht mocht weesen ende niet vrij en waer ende Alijdt Pijels, mit haer susteren voors., ende hueren erven tot eeniger tijt eenige hinder scade oft gebreck bij creege die scade sullen Alijt ende haer susteren voors., ende hoiren erven altijt moegen verhaelen aen alsulc goet heer Evert voors. heeft oft vercrijgen mach int gericht van Amersfoirt. Mede quam voor ons terselver tijt Cornelia, salige Seeger Herten weduwe, mit Henrick van Rijn haer gecoren momber daer sij an quam als recht was, Evert Soemer, Aert Louw als twee naeste vrienden ende magen van salige Seger Herten onmundige kynder als Symon, Katrijn, Alijt, Jan, Geryt, Henrick, Evert, Geertruyt van huer vaders wegen, Henrick van Rijn ende Jan van Rijn, als twee naeste vrienden ende magen van huer moeders weegen ende als vyer vierdelen ende mombers der onmundige kynderen voirscreven. Ende hebben gesamenderhandt overgegeven Alijdt Pijels, Steffanie ende Yetgen, Aert Louwen dochteren, den vrijen eygendom van alle recht ende toeseggen als Cornelia ende de onmundige kynder voors. in enniger wijs hebben oft vercrijgen moegen aen die heele vyerdel lants voor-s. mit bepalinge voornoemt niet vandien vuytgesondert. Ende hiertoe deden die vier vyerdelen der

onmundige kynder bij hueren eede elcx bijsonder mit opgerechte vyngeren volstaeffs eedts dat dese overgift ende goetsceldinge [over-dracht] de onmundige kyn-der beste orber was ende op dese tijt geen beeter en wisten. Actum den 30en decembris anno 1546 voor Henrick Pot volmachticht schout, Dirck van Wael ende Henrick Menssoen, scepenen, ende mij Lodewijck Botter als secretaris.

inv. nr. 436-03 folio 101 recto

Sexta post maii [vrijdag 02-05-1544]

Heer Evert Somer canonick mit Pijll momber heeft belijt sculdich te wesen Thonis Celen ende Willemtgen sijn wijff vijff karolus gulden twyntich gefalueerd hollantsche stuver voir elcke gulden voirs. gerekent off payment hoir rechte weerde, jairlix te renten wt een stuck lants hij liggende heeft buten die Campoert op die Lege Meent, dair convent van Sint Agnyten aen die een sijde ende Jan ten Bosch aen die ander sijde naestgelegen sijn, ende voirt wt alsulck goet hij heeft off vercrijgen mach int gericht van Amersfoirt, te betalen jairlix op meydach of wt te panden als voll verboden pande, ende altijt te mogen lossen de pennynck payment voirscreven mit twintich mit de onbetaelde verschenen renten nae beloip der tijd, ende dat altijt alsmen lossen will een half jair te voiren op te seggen.

Een lening van de Sint-Joriskerk

inv. nr. 436-03 folio 208r

Jan Henrickzoen de Bleycker ende Dirckgen zijn echte huysfrouv. Ende bekenden voor haer ende haeren erfgenamen schuldich te weesen heer Thymen Henrickzoen vice-cureyt* in Sint Joriskerck tot Amersfoort, oft houdersbriefs bij sijn willen, ses keysergulden twintich brabantse gefaluweerde stuver voor elcken keysers gulden gerekent, des jaers te renten vuyt eene bogaert geleegeen buyten Trysgenspoort, daer aen de oustzijde Ghijsbert Botter, aen de noortsijde Willem Rijckzoen ende aen de westzijde een gemeen steech naest geleegeen sijn. Item noch vuyt een ander bogaert geleegeen buyten deselve poorte, daer Meyns van Scaick aen de noortsijde ende aen de oestsijde Evert van Donselers erfgenamen naest geleegeen sijn. Ende voort generalicken vuyt alsulck goet zij hebben oft vercrijgen moegen int gerecht van Amersfoort. Te betaelen jaerlix dese voors. renten vrijgelt van allen commer die nu zijn oft namaels opcommen moegen Sinte Gall (16 okt.), daer den eersten betaeldach van weesen sal Galli in den jaere acht ende veertich. Oft bij gebreeke van der betalinge haere voors. goederen daer voor te moegen vercoopen omme greeet gelt. Mit vorwerden dat Jan Henrickzoen ende Dirckgen zijn wijff off hueren erven dese voors. ses keysers gulden tot allen tijden sullen moegen lossen ende vrijcoopen mit eens hondert keysersgulden payment als voors. ende betalende die onbetaelde verschenen renten nae beloep des tijts, mits dat altijts een halff jaer te voorens opseggende. Actum den 18en octobris anno 1547 voor Henrick Pot volmachtich van Jan Visscher schout, Cornelis Hesselsoen ende Peter Meynssoen van Westrenen, burgermeesters, ende mij Lodewijck Botter als secretaris.

* vice-cureyt = een soort pastoor

Cursus oud schrift door Hans Faber

De cursus 'Oud Schrift' (zie het artikel in ons periodiek van april jl. blz. 37) gaat van start met een cursus op de maandagavond en één op de dinsdagochtend.

De avondcursus start op 5 oktober en de ochtendcursus op 6 oktober aanstaande. Op 14 en 15 december zijn de laatste bijeenkomsten. Aanvangstijden: 19.30 uur resp. 10.00 uur.

In de week van de herfstvakantie (17 tot 25 oktober) wordt er geen les gegeven. De prijs van de cursus is € 50,- inclusief lesmateriaal. De lessen worden gegeven in de bibliotheek van Leusden-Centrum. Op beide cursusdagen zijn nog enkele plaatsen beschikbaar.

Indien u belangstelling heeft voor deze cursussen verzoeken wij u dit met spoed per e-mail kenbaar te maken aan hans.faber@planet.nl, onder vermelding van uw naam, adres, woonplaats en telefoonnummer. Verder dient u aan te geven of u aan de ochtend- of de avondcursus wilt

deelnemen. Bij voldoende belangstelling volgen mogelijk meer cursussen. Uw inschrijving zien wij graag per omgaande tegemoet.

U kunt zich ook per post aanmelden: H. Faber, Duifhuis 76-1, 3862 JK Nijkerk.

Stel je voor ... door Henk Bousema

De redactie opent een nieuwe rubriek. In de vorm van een kort interview kunnen nieuwe leden van de NGV-afdeling Amersfoort en Omstreken zich voorstellen aan mede-genea-logen. Katja Groenendal bijt het spits af.

Mevrouw **Katja Groenendal** is 35 jaar en werkzaam als hoofd van de administratie van het Stedelijk Gymnasium in Amersfoort.

Wat was de aanleiding om met genealogie te beginnen?

Na het overlijden van mijn moeder vond ik een kistje met veel oude foto's en papieren. Gelukkig kon mijn vader vertellen wie de afgebeelde personen waren zodat ik al snel een beeld had van de familie. Volgens familie verhalen is de naam Groenendal afkomstig uit het dorp Groenendaal bij Apeldoorn, waar het voorouderlijk kasteel moet hebben gestaan. Vanwege de rooftochten van Maarten van Rossum moest de familie vluchten naar de provincie Groningen waar zij dagloners werden.

Mijn moeders naam is Jansen. Haar familie komt uit Amersfoort, waar haar vader opgroeide in het weeshuis.

Welk genealogieprogramma gebruikt u?

Tot nu toe heb ik weinig onderzoek in de archieven gedaan, maar veel heb ik via Genlias gevonden en daarbij ben ik gekomen tot het jaar 1792. Ik gebruik het genealogieprogramma MyHeritage.com. En dat bevalt mij uitstekend.

Wat is de mooiste vondst tot nu toe?

Eigenlijk ben ik blij met twee vondsten. Zo vond ik in het kistje van mijn moeder een brief uit het jaar 1813, geschreven door Gosse Sybrands Dijkema uit Middelbert en gericht aan Eppe Pieters te Ten Boer waarin het overlijden van zijn vrouw Grietje Grashuis wordt vermeld. Naar deze familierelatie wordt nog gezocht. Over de overgrootvader, die Derk Groenendal heette, was de familie minder mededeelzaam. Deze Derk had namelijk in de gevangenis gezeten en daarom werd over hem in de familie niet gesproken maar er lag wel een foto van hem in het kistje.

Wat verwacht u van de NGV?

Ik ben van plan de lezingen regelmatig te bezoeken. Het zou fijn zijn als ik door contacten via de NGV hulp zou krijgen bij de speurtocht naar mijn familie.

Welk doel wilt u realiseren?

Ik zou graag willen uitzoeken wat er waar is van het verhaal dat wij afstammen van de bewoners van kasteel Groenendaal. Mijn e-mailadres is katja.groenendal@gmail.com.

Omdat hij ouder werd, wilde de heer **Jan Koperdraad** (geb.1932) uit Leusden een reünie organiseren voor zijn neven en nichten en dat was het begin van zijn belangstelling voor de genealogie, hoewel hij ons verzekerde dat hij absoluut geen echte genealoog was.

Welke namen uit welke regio's onderzoekt u?

Een verre nicht van mij, zo vertelt Jan, doet onderzoek naar de familienaam Koperdraad. Dat waren veehouders uit het Groene Hart. Dus daar hoefde ik niets meer aan te doen.

Zelf doe ik momenteel onderzoek naar de familie van mijn vrouw. Dat is het geslacht Bronzwaer uit Belgisch en Nederlands Limburg; van deze naam waren/zijn heel veel varianten in omloop: voor de hand liggende zoals Bronzwaar, Bronswaer, maar ook Bronsaer, Bran(d)saer, Branschaer, Branchard en nog heel wat andere. Uiteindelijk ben ik daarbij aanbeland bij een zekere François Brossar(d) die rond 1750 huwde in de kerk van Lixhe, een plaatsje op de linkeroever van de Maas tussen Luik en Maastricht. Zijn nageslacht in Franstalig gebied heet verder voornamelijk Bronsart, maar één van zijn kinderen trouwt in Nederlandstalig (later Belgisch) gebied; dat heeft bij hem en

bij zijn kinderen geleid tot vele herspellingen van de naam, al naargelang de plaatselijke dialecten; het waren allemaal analfabete 'journaliers', dagloners die natuurlijk niet hun naam konden spellen en maar wat 'brabbelden' in hun toevallige plaatselijke dialect. Onderzoek in de grensstreek is sowieso erg lastig omdat een bevolking die aanvankelijk min of meer een was in het Graafschap Vroenhof (hoofdplaats Wolder, nu een westelijke wijk van Maastricht), na 1839 plotseling in twee verschillende landen bleek te wonen.

Hoe komt u aan gegevens?

Ik ben geen echte genealoog. Eigenlijk haal ik al mijn gegevens van internet, natuurlijk vooral van Genlias, maar ook uit wat in Genlias 'digitale bronbestanden' heet, vooral waar het gaat over Belgisch Limburg en vooral ook de rivierstreek tussen Visé en Maastricht. Ik kom dus eigenlijk niet in archieven. Slechts één keer ben ik, uitsluitend voor de curiositeit, in het archief in Maastricht geweest, maar eigenlijk heb ik daarvoor te weinig tijd.

Welk computerprogramma gebruikt u?

Eerst zette ik alle gegevens in Excel maar dat beviel op den duur niet. Daarom ging ik over op het programma Stamboom de Luxe 4. Maar omdat daar geen nieuwe versie van uitkwam en ook omdat mijn verre nicht voor de familie Koperdraat/Koperdraad GensDataPro gebruikt, heb ik dat programma ook aangeschaft. Met behulp van GEDCOM heb ik alles overgezet, maar dat was nog niet zo gemakkelijk want veel gegevens werden niet overgenomen zodat ik veel heb moeten corrigeren.

Welk doel wilt u realiseren?

Bij het huwelijk in 1750 van genoemde Brossar(d) in Lixhe (met een zeer autochtone mevrouw) wordt van hem, zonder verdere specificatie, gezegd dat hij uit Zwitserland komt. Het waren roerige tijden in Zuidelijk Nederland. De legers van Lodewijk XV onder leiding van Maurits van Saksen probeerden voor Frankrijk dit gebied te veroveren. Daartegenover stonden de legers van Oostenrijk en zijn bondgenoten, o.a. de Engelsen en de Hollanders. Een belangrijk treffen in dit verband was de zeer bloedige slag bij Lafelt in 1747; er sneuvelden alleen al meer dan 3400 paarden. Het slagveld strekte zich uit van ongeveer Tongeren tot bij Maastricht, een zeer groot gebied dus langs de oude Romeinse heerweg tussen die twee plaatsen. Toen zijn veel soldaten gevlucht en misschien was Brossard een van hen. We weten dat aan de zijde van de Fransen een regiment Zwitserse huurlingen meevocht, het Diesbach-regiment, op dat moment onder leiding van de heer van Neuchâtel. Het regiment was opgesteld op de oostelijke flank en is gebruikt als kanonnenvlees en nagenoeg volledig in de pan gehakt. Heel goed denkbaar dat veel soldaten gerekruteerd waren in de Jura, het berggebied achter Neuchâtel. Daar ligt tegen de Franse grens het berggebied Franches Montagnes; en daar is de naam Brossar al eeuwen een zeer inheemse naam. Is dat de juiste link? Dat zou ik nog graag eens willen uitzoeken. Het gebiedje tussen de Maas en het iets westelijker gelegen riviertje de Geer (ter plaatse ongeveer de taalgrens) moet een betrekkelijk rustige vluchtplaats geweest zijn voor een al of niet gewonde soldaat (of misschien een deserteur?). De veldslag speelde zich westelijker af. Mijn e-mailadres is: jankoperdraad@telfort.nl

Mevrouw **Anna Kruseman-Hofman** uit Leusden heeft na het overlijden van haar schoonvader papieren gevonden over diens jarenlange onderzoek naar de familie Kruseman.

Na het vinden van deze aantekeningen, zo vertelde zij, heb ik via internet getracht in contact te komen met andere personen met de naam Kruseman. Het bleek dat de genealogie van de familie Kruseman al twee keer was gepubliceerd, in 'Het Nederlands Patriciaat' en in het 'Deutsche Geschlechterbuch (1963)'. Diverse Krusemannen hadden zich uitgebreid met de genealogie bezig gehouden. Een door hen opgebouwd archief ligt als familiearchief bij de gemeente Amsterdam. De heer A.C. Nieuwenhuijzen Kruseman (1920) is tot ongeveer 2000 bezig geweest met het verzamelen van gegevens. Van diens zoon kreeg ik een CD met gegevens die ik kan inlezen in mijn computer.

Welk genealogieprogramma gebruikt u?

Ikzelf heb, na een bezoek aan de computermiddag in De Kom te Leusden, het programma Aldfaer aangeschaft, maar ik heb dit nog niet in gebruik genomen. Mijn zoon heeft voor mij GensDataPro

geïnstalleerd met daarop de gegevens uit de cd van de heer A.C. Nieuwenhuijzen-Kruseman.

Bezoekt u weleens een archief?

Samen met mijn zuster heb ik gezocht in het archief in Hamm (Duitsland). Daar hadden ze niets meer: verwoest door de oorlog. Wel blijken er in het archief in Bielefeld veel gegevens van dopen en huwelijken uit die regio te zijn en op microfiches te bestuderen. Het archief in Den Bosch heb ik bezocht, in Oss, in Haarlem, het familiearchief in Amsterdam en het archief in Groningen. Veel op internet gezocht naar gegevens. Ik vind het leuk om dingen uit te zoeken.

Wat wilt u nog graag uitzoeken?

Heel graag zou ik de geboorteakte willen vinden van de oudst bekende, zekere voorvader Alexander Kruseman die in Grave in 1734 brugwachter werd. In Leiden ging hij in 1732 in ondertrouw en werd in die akte vermeld als 'jongeman uit Hamm'. Ook vond ik dat hij in Leiden als student ingeschreven is geweest.

Verder wil ik graag te weten komen waar de nu levende Krusemannen wonen om de genealogie die door de voorouders opgezet is up-to-date te maken. Samen met anderen ben ik daarmee bezig geweest. Helaas heb ik op dit ogenblik weinig tijd daarvoor.

Mijn e-mailadres is: fam.kruseman@versatel.nl

Mevrouw **H.J. Nobel-de Vaal** uit Leusden doet samen met haar man onderzoek naar haar en zijn voorouders. Haar man volgde een cursus oud schrift in Amersfoort en kan zodoende oude stukken voor haar transcriberen.

Wat was de aanleiding om met genealogie te beginnen?

'Mijn vader', zo vertelt mevrouw Nobel-de Vaal, 'was reeds lang bezig met het uitzoeken van het geslacht De Vaal. Toen hij was overleden heb ik dat onderzoek voortgezet. Er zijn twee takken De Vaal bekend, namelijk de tak uit Tiel waar ik mee bezig ben en een tak uit Zuid-Holland die door iemand anders wordt uitgezocht. Tot nu toe is het niet gelukt om beide takken aan elkaar te breien.' Mijn moeder is een De Jager en haar vader was heel bekend in Voorthuizen waar hij als deurwaarder en veldwachter de rechterhand van de burgemeester en de dominee was. Ook had hij altijd een potje inkt en een kroontjespen bij zich om voor mensen die niet konden schrijven een brief op te stellen.

Mijn grootmoeder van moederskant komt uit het geslacht Meerveld uit Nijkerk. Deze tak is traceerbaar tot 1200. Een van de voorouders is Johan van Oldenbarnevelt.

Mijn mans familie Nobel komt van Ameland. Wij zijn juist terug van een vakantie op dat eiland en hebben veel familieleden opgespoord en familie verhalen opgeschreven.

Welk genealogieprogramma wordt gebruikt?

Wij hebben na een bezoek aan de computermiddag van de afdeling Amersfoort en Omstreken het programma Aldfaer aangeschaft, maar we werken er nog niet mee. Ik kan dus niet zomaar iets opzoeken in mijn gegevens.

Bezoeken jullie veel archieven?

Wij zijn regelmatig te vinden in de archieven van Amersfoort, Nijkerk, Barneveld en Tiel. Vooral de leden van de vereniging Veluwe Geslachten helpen ons bij het onderzoek naar de families De Jager en Meerveld.

Wat is de mooiste vondst die u tot nu toe hebt gedaan?

Van een ver familielid kreeg ik een schilderij uit 1816 waarop Jan Teunissen de Jager (1782-1848) staat afgebeeld. Dit schilderij heb ik meegenomen naar het archief van Nijkerk. Ze wilden het graag fotograferen. Toen we het schilderij uit de lijst haalden, zat er achter het schilderij een vel papier verborgen waarop veel genealogische gegevens stonden geschreven.

Ook vermeldenswaard is het verhaal dat mijn voorvader Jan de Jager bij het doen van belijdenis een psalm moest reciteren. Alle belijdeniscatechisanten kozen voor die gelegenheid een korte psalm, maar Jan de Jager koos de langste psalm, namelijk psalm 119, die toen nog uit 88 verzen bestond. Tot op hoge leeftijd kon hij die feilloos opzeggen. Hij kon goed spreken en dichten. Naar hem is de weg genoemd waaraan zijn huis stond. In de Barneveldse krant is destijds hierover een bericht

geplaatst. Ons e-mailadres is:
familienobeldevaal@hotmail.com

De heer **Jaap van Beesten** uit Renswoude was docent geschiedenis en directeur van een scholengemeenschap.

Wat was de aanleiding om met genealogie te beginnen?

Ik had al lang belangstelling voor het leven en werken van mijn voorouders. Sinds mijn pensionering kan ik er meer tijd aan besteden.

Welke namen uit welke regio onderzoekt u?

Ik ben vooral bezig met de naam Van Beesten. Onze familie komt uit Den Briel. Maar in het boek van Johan Winkler 'De Nederlandsche geslachtsnamen' (Neerijnen z.j. ISBN 90 5359 0870) las ik dat de naam in Twente en ook in Duitsland voorkomt als Von Beesten. Zij komen uit het plaatsje Beesten bij Osnabrück. Verwantschap heb ik nog niet kunnen ontdekken. Via Genlias kon ik teruggaan tot 1770, maar nu moet ik in het archief van Den Briel op zoek naar meer. Ik wil graag de adressen waar zij gewoond hebben opzoeken en mij verdiepen in hun beroep. Zo vond ik dat een van mijn voorouders, Andries van Beesten, woonde in wijk 1, nummer 119. Ik zou graag willen weten of dit pand nog bestaat. Ook hoop ik meer te weten te komen over zijn functie. Hij was charpentier en stadstimmerman te Den Briel. Van een andere voorvader weet ik dat hij zakkendrager was. Ik hoop van hem iets te vinden bij een gilde.

Mijn moeders naam was Nagtegaal, uit de familie Nagtegaal in en om Utrecht. Deze familie heeft voor mij geen prioriteit want over hen verscheen het boekje 'Het geslacht Nagtegaal in en rondom Utrecht' (Hans Karel Nagtegaal & Jan Nagtegaal, Delft/Vleuten, 2002) waarin begonnen wordt met het Westlandse geslacht Nagtegaal vanaf 1250.

Daarnaast ben ik bezig met de genealogie van mijn schoonvader. Dat was Johan Catharinus Stoové (van maison Stoové) uit Amersfoort. Ook van de genealogie van deze familie is al een aantal gegevens bekend. Ik wil proberen daarmee verder te gaan.

Welk genealogieprogramma gebruikt u?

Ik heb GensDataPro 2.8, maar mijn bestand is nog niet zo groot. Ik heb nu 60 namen. De familie is erg klein omdat mijn vader slechts één broer en één ongetrouwde zuster had.

Welke problemen ondervindt u?

Mijn grootste probleem tot nu toe is het feit dat de familie zo klein is. Ik heb maar weinig familie verhalen omdat mijn vader al 45 jaar geleden is overleden. Ook heeft mijn moeder helaas veel familiepapieren vernietigd.

Wat was de grootste vondst tot nu toe?

Het vinden van een testament uit 1956 in de nalatenschap van mijn vader met veel genealogische gegevens. Ook als heel bijzonder heb ik het moment ervaren dat ik in het Centraal Bureau voor Genealogie de overlijdensadvertenties van mijn grootvader vond.

Wat verwacht u van de NGV?

Ik hoop hulp bij mijn onderzoek te krijgen en als het onderwerp van de lezing interessant is, kom ik zeker. Mijn e-mailadres is: j.vanbeesten@hetnet.nl.

GEDCOM is stervende door Henk Bousema

Zoals u wellicht weet houden genealogen zich met het verleden bezig. Maar zij moeten ook alert zijn op nieuwe ontwikkelingen en daarop reageren. Voor de computergenealogen is waakzaamheid geboden. In het tijdschrift 'Ons genealogisch erfgoed' van juli-augustus 2009 vond ik op pagina 187 een artikel van de hand van J.W. Korten getiteld 'GEDCOM is stervende'. In dit artikel schrijft de heer Korten dat hij problemen ondervond toen hij via GED-COM zijn oude GensData-bestand wilde overzetten naar het nieuwe genealogische programma van Linux. Wat is er aan de hand? De kern van het probleem is dat heel veel genealogische programma's zo ver zijn uitgewerkt en de mogelijkheden zo zijn verbreed dat een universele GEDCOM voor al deze data een probleem wordt. Want niet alle programma's zijn hetzelfde wat het aantal en de inhoud van de recordvelden

betreft. Dit alles leidt tot een grote chaos zoals vele computer-genealogen ervaren hebben. Wellicht is dit de reden dat de LSD-kerk de nieuwe GEDCOM-versie niet verder gaat ontwikkelen. Mocht u meer willen weten dan is het lezen van het gehele artikel aan te bevelen. Ik hoop u op tijd wakker te hebben geschud.

Nieuws van de afdelingsbibliotheek

De afgelopen maanden is regelmatig overleg gevoerd met het bestuur over de inhoud van onze bibliotheek. In de grote hoeveelheid boeken en tijdschriften, die in de afgelopen negentien jaar onder andere door schenkingen zijn verkregen, bevinden zich vele exemplaren die nu verouderd of niet meer relevant zijn of die geen betrekking hebben op onze regio. Bovendien is door het grote ruimtegebrek de noodzaak ontstaan tot een sanering van de bibliotheek. In overleg met de bibliothecaris van het Verenigingscentrum te Weesp zal een groot deel van het overtollige bestand door hem worden overgenomen ten behoeve van de bibliotheek aldaar. In de huidige catalogus (zie 'bibliotheek' op onze website) zal het 'boeknr' dat uit de catalogus verdwijnt in rood worden gemarkeerd.

Indien onze leden voor een 'boeknr' uit het te verwijderen bestand belangstelling hebben, laat het mij dan weten via e-mail of brief vóór 1 oktober 2009. Afhankelijk van het aantal gegadigden voor een bepaald 'boeknr' wordt de eventuele vergoeding nader bekeken.

Bijzonderheden over de nieuwe catalogus zullen in dit blad in januari 2010 worden besproken. Nr. 824, het periodiek van de NGV-afdeling Achterhoek Bulletin Achterhoek en Liemers, wordt alleen digitaal ontvangen. Verder zijn nog diverse jaarboeken CBG te koop à € 1,- per stuk; zie ook Bibliotheeknieuws in de aflevering van dit blad van april 2009.

Van de heer J.A. Uitenbogaart te Amersfoort ontvingen wij De hofstede Blotenburg te Woudenberg door W.H.M. Nieuwenhuis, Scherpenzeel 1995, en The Uitdenbogerd Gazette, 1995- 2006. Voorts ontvingen wij vele edities van periodieken van andere NGV-afdelingen, historische verenigingen of stichtingen.

Met dank aan de schenkers G. G. M. van der Kroon telefoon 033- 4942496